PRESTAREA SERVICIULUI SOCIAL „ASISTENŢĂ PERSONALĂ” ÎN RAIONUL UNGHENI: REALITĂŢI ŞI PERSPECTIVE

Andrei CHIORESCU,

masterand, anul II, Facultatea Psihologie, Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială

CZU:364.65(478-21) Email:andreicjc@yahoo.com

The article presents a detailed analysis of the methods of assisting people with disabilities in the Republic of Moldova, with a particular emphasis on the social service 'Personal Assistance.' The author investigates the specific needs of this group of people in order to propose adapted and personalized interventions. The research, conducted as part of the master's thesis, has the potential to contribute to the improvement of the legislative framework and social policies, providing adequate support in promoting social inclusion and protecting the rights of people with disabilities.

Situația persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova, dar și la nivel internațional, este destul de complicată, ei ocupând o poziție evident dezavantajată în raport alte categorii de populație, ceea ce se datorează mai multor factori de natură economică, socială, logistică etc.

Conform datelor statistice ale Casei Naționale de Asigurări Sociale, în Republica Moldova în anul 2023 numărul persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova a constituit 162,3 mii persoane, inclusiv 10,9 mii copii cu vârsta de 0-17 ani. Respectiv, persoanele cu dizabilități au reprezentat 6,5% din populația totală a țării cu reședința obișnuită, iar copiii cu dizabilități au constituit 2% din numărul total al copiilor cu reședința obișnuită din Republica Moldova [1].

În asigurarea protecției sociale a persoanelor cu dizabilități la nivel național sunt dezvoltate mai multe servicii sociale, printre care voi evidenția ***serviciul social „Asistență personală”,*** dezvoltat pentru oferirea asistenței și îngrijirii copiilor și adulților cu dizabilități severe, pentru a-i ajuta să ducă o viață cât mai independentă în propria casă și în comunitate;

În ***scopul*** *cercetării rolului pe care îl are serviciul social „Asistență personală” în asistarea persoanelor cu dizabilități severe și propunerea unor modalități de eficientizare a serviciului respectiv,*a fost aplicată o metodologie complexă de cercetare, care cuprinde următoarele ***metode****:* ***analiza documentelor*** (dosare personale, registrul solicitanţilor de serviciu, rapoarte săptămânale PowerBi), ***interviuri semistructurate*** cu 5experți din domeniul asistenței sociale, 5 angajaţii în funcţia de asistenţi personali, 4 beneficiarii ai serviciului; ***2 studii de caz***a persoanelor cu dizabilități, care

beneficiază de serviciul ,,Asistență personală”; ***studiu de caz instituțional al Serviciului Social „Asistență personală” din cadrul STAS Ungheni*** cu analiză aprofundată a Regulamentului, Standardelor minime de calitate, registrelor, statelor de personal, bugetului serviciului și a platformei PoweBi.

Serviciul social „Asistență Personală” a fost instituit în Republica Moldova prin Hotărârea Guvernului nr.314 din 23.05.2012 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Asistentă personală” și a Standardelor minime de calitate. Iar cu referire la Ungheni menționăm, că acesta a fost instituit prin Decizia Consiliului raional Ungheni nr.4/18 din 25.10.2012 [2]. Scopul Serviciului este de a oferi asistență și îngrijire copiilor și adulților cu dizabilități severe, în vederea favorizării independenței și integrării 1or în societate (în domeniile: protecție socială, muncă, asistență medicală, instructiv-educativ, informațional, acces la infrastructură etc.).

În rezultatul cercetării am constatat, că pe lângă multitudinea de avantaje pe care le oferă acest serviciu, suprasolicitarea lui la moment este o provocare majoră. Printre ***beneficiile*** serviciului ,,Asistență personală” vom menționa următoarele:

- persoanele cu dizabilități severe, atât copii cât și adulți, care accesează Serviciul social ,,Asistență personală”, beneficiază de sprijin specializat adaptat nevoilor individuale;
- prin acest serviciu, li se oferă asistență și îngrijire în activitățile de zi cu zi;
- crește gradul de autonomie personală.
- beneficiarii au posibilitatea de a duce o viață cât mai independentă în propriul cămin, în mediul lor familial și în comunitate, fără a fi nevoiți să fie instituționalizați.

Totodată, au fost identificate ***problemele*** asociate cu funcționarea serviciului:

– *procedura de admitere a beneficiarului* - conform statelor de personal, serviciul social ,,Asistență personală” din raionul Ungheni este constituit din 306 unități de asistent personal și 4 unități de șef de serviciu. Cu toate acestea, cererea pentru acest serviciu depășește semnificativ capacitatea actuală de acoperire. Potrivit registrului electronic de evidență a solicitanților din platforma Nextcloud, în prezent pe lista de așteptare sunt 270 de persoane, iar timpul mediu de așteptare este de aproximativ 3 ani;

– *finanțarea serviciului* - deși serviciul de „Asistență personală” din raionul Ungheni beneficiază de cel mai mare buget alocat de Agenția Teritorială Asistență Socială Centru-Vest pentru un serviciu social, în valoare de 22.680.000 lei pentru anul 2025, această sumă este insuficientă pentru a acoperi toate necesitățile identificate la nivel raional.Pentru a răspunde în mod adecvat cerințelor reale din teritoriu și pentru a asigura calitatea și sustenabilitatea serviciului, bugetul actual ar trebui cel puțin dublat.

– *prestarea serviciului* - am constatat probleme privind instruirea și supervizarea personalului, monitorizarea și evaluarea beneficiarilor, asigurarea cu materiale asistive fotolii rulante, stome, scutece etc., asigurarea beneficiarului

cu asistent personal sau serviciu de respiro în perioada concediului anual de odihnă a asistentului personal.

În vederea eficientizării serviciului social „Asistenţă personală”, înaintăm următoarele ***recomandări:***

La nivel naţional:

- A asigura accesul tuturor persoanelor cu dizabilităţi severe la serviciul „Asistenţa personală”, în conformitate cu recomandările din programul individual de reabilitare şi incluziune socială.
- A crea o linie de buget pentru acoperirea necesităţilor stringente legate de beneficiarii serviciului „Asistentă personală” (alimentaţie specială, produse de igienă personală, scutece, stome etc.).
- A menţine alocaţia socială pentru îngrijire şi supraveghere odată cu încadrarea în serviciul „Asistenţa personală” pentru persoanele cu dizabilităţi severe singuratice, beneficiare de această alocaţie.
- A recunoaşte persoanele, care îngrijesc de persoane cu dizabilităţi severe neîncadrate în serviciul social „Asistenţa personală” perioada de îngrijire ca fiind o perioada asimilată stagiului de cotizare, care oferă dreptul la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, ceea ce va asigura echitatea socială.

La nivel local, pentru serviciul „Asistenţă personală” din raionul Ungheni:

- A asigura respectarea programului de muncă a asistentului personal, mai ales în situaţiile dificile în care este nevoie de asigurat suplinirea funcţiei de asistent personal pe durata concediului medical şi anual de odihnă.
- A institui unităţi suplimentare de asistent personal (minim 270 unităţi) pentru a acoperi necesităţile tuturor solicitanţilor de serviciu. La moment în lista de aşteptare în raionul Ungheni sunt 270 de solicitanţi.
- A desfăşura instruiri specifice pentru personal, în dependenţă de specificul beneficiarului care este deservit, cu accent pe domeniul socio-medical.

Referinţe:

1. BNS. Raportul „Persoane cu dizabilităţi în Republica Moldova”. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/persoanele-cu-dizabilitati-in-republica-moldova-in-anul-2022-9460_60822.html[Accesat la 5.12.2024].
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social „Asistenţă personală” şi a Standardelor minime de calitate nr.314 din 23.05.2012. Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.104-108 din 01.06.2012. Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142883&lang=ro [Accesat la 18.03.2025].

Recomandat

Stela MILICENCO, *dr., conf.univ.*